

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2018. március 20.*

„Tagállami kötelezettségszegés – 92/50/EGK és 2004/18/EK irányelv – Szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések – Állami nyomda – Személyazonosító okmányok és egyéb hivatalos dokumentumok előállítás – Szerződések magánjogi vállalkozás részére történő, szerződés-odaítélési eljárás előzetes lefolytatása nélküli odaítélése – Különleges biztonsági intézkedések – A tagállamok alapvető biztonsági érdekeinek védelme”

A C-187/16. sz. ügyben,

az EUMSZ 258. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt 2016. április 4-én

az **Európai Bizottság** (képviselik: A. Tokár és B.-R. Killmann, meghatalmazotti minőségben)

felperesnek

az **Osztrák Köztársaság** (képviseli: M. Fruhmann, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen

benyújtott keresete tárgyában,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, A. Tizzano elnökhelyettes, L. Bay Larsen (előadó), T. von Danwitz, J. L. da Cruz Vilaça, A. Rosas és J. Malenovský tanácselnökök, Juhász E., A. Borg Barthet, D. Šváby, M. Berger, A. Prechal, C. Lycourgos, M. Vilaras és E. Regan bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: Illéssy I. tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2017. június 7-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2017. július 20-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: német.

Ítéletet

- 1 Keresetével az Európai Bizottság annak megállapítására kéri a Bíróságtól, hogy az Osztrák Köztársaság – egyrészt mivel a chippel ellátott útlevélkehez, sürgősségi útlevélkehez, tartózkodási engedélykehez, személyi igazolványokhoz, pirotechnikai eszközökre vonatkozó engedélykehez, kártyaformátumú vezetői engedélykehez és kártyaformátumú forgalmi engedélykehez hasonló dokumentumok előállítására vonatkozó, szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződéseket közvetlenül az Österreichische Staatsdruckerei GmbH-nak (a továbbiakban: ÖS) ítélte oda, másrészt pedig mivel olyan nemzeti rendelkezéseket tartott hatályban, amelyek arra kötelezték az ajánlatkérőket, hogy közvetlenül e társaságnak ítéljék oda ezen szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződéseket – nem teljesítette az EUMSZ 49. cikkből és az EUMSZ 56. cikkből, valamint a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 1992. június 18-i 92/50/EGK tanácsi irányelvnek (HL 1992. L 209., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 1. kötet, 322. o.) az ezen irányelv 11–37. cikkével összefüggésben értelmezett 4. és 8. cikkéből, továbbá az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek (HL 2004. L 134., 114. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 7. kötet, 132. o.; helyesbítés: HL 2014. L 339., 14. o.) az ezen irányelv 23–55. cikkével összefüggésben értelmezett 14. és 20. cikkéből eredő kötelezettségeit.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 2 A „kiadói és nyomdai szolgáltatások, eseti vagy szerződéses alapon” tárgyú közbeszerzési szerződések tekintetében a 92/50 irányelv és a 2004/18 irányelv az uniós jogi előírásokkal összhangban álló eljárás lefolytatását írják elő.

A 92/50 irányelv

- 3 A 92/50 irányelv tizennegyedik preambulumbekzdésének a szövege a következő:

„mivel a szolgáltatások területén ugyanazokat az eltéréseket kell alkalmazni, mint amelyeket a[z építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 1971. július 26-i] 71/305/EGK [tanácsi irányelv (HL 1971. L 185., 5. o.)] és a[z árubeszerzésekre vonatkozó közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 1976. december 21-i] 77/62/EGK [tanácsi irányelv (HL 1977. L 13., 1. o.)] alkalmaz az állambiztonságra vagy -titkokra, valamint az egyéb közbeszerzési szabályok elsőbbségére vonatkozóan, mint pl. a nemzetközi megállapodásokból eredő, csapatok állomásoztatására vagy a nemzetközi szervezetek rendelkezéseire vonatkozó szabályokra;”

- 4 Ezen irányelv 1. cikkének a) pontja többek között azt írja elő, hogy „a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződés: egy szolgáltató és egy ajánlatkérő közötti visszterhes írásbeli szerződés”.
- 5 Az említett irányelv 3. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződés odaítélése [...] során az ajánlatkérők az ezen irányelv rendelkezéseinek megfelelő eljárást alkalmazzák.”

6 Ugyanezen irányelv 4. cikkének (2) bekezdése előírja:

„Ez az irányelv nem alkalmazható arra a szolgáltatásra, amelyet titkosnak nyilvánítottak, vagy az érintett tagállamban hatályos törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseknek megfelelően különleges biztonsági intézkedések mellett kell teljesíteni, vagy ha az adott állam alapvető biztonsági érdekeinek védelme ezt követeli.”

7 A 92/50 irányelv 8. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Azt a szerződést, amelynek tárgya az I. A. mellékletben felsorolt szolgáltatás, a III–VI. cím rendelkezéseinek megfelelően kell odaítélni.”

8 Az említett III–VI. cím tartalmazza ezen irányelv 11–37. cikkét.

9 Az említett irányelv I. A. melléklete vonatkozik többek között a 15. csoportba tartozó „Kiadói és nyomdai szolgáltatások[ra] eseti vagy szerződéses alapon”.

A 2004/18 irányelv

10 A 2004/18 irányelvnek a „Titkos szerződések és különleges biztonsági intézkedéseket igénylő szerződések” címet viselő 14. cikke előírja:

„Ez az irányelv nem alkalmazható olyan közbeszerzési szerződésre, amelyet titkosnak nyilvánítanak, illetve amelynek teljesítését az érintett tagállamban hatályos törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezések szerint különleges biztonsági intézkedéseknek kell kísérniük, illetve amely esetében az adott tagállam alapvető érdekeinek védelme ezt igényli.”

11 Ezen irányelvnek „A II A. mellékletben felsorolt szolgáltatások nyújtására irányuló szerződések” címet viselő 20. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A IIA. mellékletben felsorolt szolgáltatások nyújtására irányuló szerződéseket a 23–55. cikkel összhangban kell odaítélni.”

12 E melléklet vonatkozik többek között a 15. kategóriába tartozó „Kiadói és nyomdai szolgáltatások[ra] eseti vagy szerződéses alapon”.

A 2252/2004/EK rendelet

13 A tagállamok által kiállított útlevelek és úti okmányok biztonsági jellemzőire és biometrikus elemeire vonatkozó előírásokról szóló, 2004. december 13-i 2252/2004/EK tanácsi rendelet (HL 2004. L 385., 1. o.) 3. cikkének (2) bekezdése értelmében:

„Valamennyi tagállamnak ki kell jelölnie egy, az útlevelek és úti okmányok nyomtatásáért felelős szervet. E szerv nevét közölni kell a Bizottsággal és a többi tagállammal. E feladat ellátására két vagy több tagállam ugyanazt a szervet is kijelölheti. Valamennyi tagállam jogosult az általa kijelölt szerv megváltoztatására. Erről tájékoztatnia kell a Bizottságot és a többi tagállamot.”

Az osztrák jog

Az StDrG

- 14 A Bundesgesetz zur Neuordnung der Rechtsverhältnisse der Österreichischen Staatsdruckerei (az ÖS jogviszonyainak újrendezéséről szóló szövetségi törvény, *Bundesgesetzblatt* I, 1/1997; a továbbiakban: StDrG) 1a. §-ának szövege a következő:

„[...] A társaság [...] elnevezése »Österreichische Staatsdruckerei GmbH«; feladata a szövetségi közigazgatási szervek számára készülő azon nyomtatványok (biztonsági nyomtatványok) előállítása, amelyek gyártása titoktartást, illetve biztonsági előírások tiszteletben tartását követeli meg. [...]”

- 15 Az StDrG 2. §-ának (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A következő feladatokat minden esetben a társaság látja el:

1. A szövetségi közigazgatási szervek számára készülő azon nyomtatványok előállítása (biztonsági nyomtatványok), amelyek gyártása titoktartást, illetve biztonsági előírások tiszteletben tartását követeli meg [...]”.

- 16 Az StDrG 2. §-ának (3) bekezdése előírja:

„A szövetségi szervek kizárólag az [ÖS-t] bízzák meg a 2. § (2) bekezdésének 1. pontja szerinti termékek előállításával [...], kivéve ha [az említett] társaság tárgyi vagy jogi okokból nem képes a feladatok előírásoknak megfelelő méltányos áron való elvégzésére, vagy ha a szóban forgó terméket valamely harmadik személy ugyanolyan szolgáltatási tartalommal és ugyanazon szerződéses feltételek mellett alacsonyabb áron kínálja a szövetségi szervnek. [...]”

- 17 Az StDrG „Biztonsági nyomtatványok felügyelete” címet viselő 6. §-ának (1) bekezdése előírja, hogy az érintett biztonsági nyomtatványokért felelős szövetségi miniszter felügyeli a biztonságos nyomtatványok előállítását, kezelését és tárolását érintő üzletviteli és munkafolyamatokat.

- 18 Az említett 6. § (2) bekezdése értelmében az ÖS a visszaélések megelőzése érdekében köteles minden szükséges biztonsági intézkedést megtenni a biztonsági nyomtatványok előállítása, kezelése és tárolása terén.

- 19 Ugyanezen 6. § (3) bekezdése szerint az ÖS a felügyelet gyakorlásához szükséges mértékben köteles biztosítani a helyiségeibe való belépést és az érintett üzleti iratokba való betekintést az érintett biztonsági nyomtatványokért felelős szövetségi miniszter számára.

Az útlevelekről szóló miniszteri rendelet

- 20 A chippel ellátott útlevelek, ideértve a szolgálati útleveleket és a diplomata-útleveleket, a személyi igazolványok és a sürgősségi útlevelek előállítását a Verordnung der Bundesministerin für Inneres über die Gestaltung der Reisepässe und Passersätze (az útlevelek és útlevel-helyettesítő okmányok kialakításáról szóló szövetségi belügyminiszteri rendelet, *Bundesgesetzblatt*, 861/1995; a továbbiakban: az útlevelekről szóló rendelet) szabályozza.

- 21 Az útlevelekről szóló rendelet A, D és E melléklete tartalmazza a legyártandó útlevelek, szolgálati útlevelek és a diplomata-útlevelek mintáit, amelyek utolsó oldalát a *PRINT by ÖSD* megjegyzéssel látják el.

- 22 Ami közelebbről a személyi igazolványokat illeti, az útlevелеkről szóló rendelet 5. §-a azok tekintetében előírja a hamisítás vagy meghamisítás elleni védelmet.
- 23 Így az StDrG 2. §-a (3) bekezdésének és az útlevелеkről szóló rendeletnek az együttes alkalmazásából az következik, hogy a chippel ellátott útlevелеk, a személyi igazolványok és a sürgősségi útlevелеk előállítása az e rendelkezésben meghatározott kivételekkel az ÖS feladatkörébe tartozik.

A tartózkodási engedélyekről szóló rendelet

- 24 A Verordnung der Bundesministerin für Inneres zur Durchführung des Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetzes (a letelepedésről és tartózkodásról szóló törvény végrehajtásáról szóló szövetségi belügyminiszteri rendelet, *Bundesgesetzblatt II*, 451/2005) 3. §-ának (3) bekezdése, 10a. §-ának (2) bekezdése és 10c. §-ának (2) bekezdése értelmében a nyilvántartásba vételről, az állandó tartózkodásról, a kérelem benyújtásáról és a tartózkodás jogszerűségéről kiállított igazolások előállítása az ÖS kizárólagos feladatkörébe tartozik.

A kártyaformátumú vezetői engedélyekre vonatkozó miniszteri rendelet

- 25 A kártyaformátumú vezetői engedélyek külső megjelenését a Verordnung des Bundesministers für Wissenschaft und Verkehr über die Durchführung des Führerscheingesetzes (a vezetői engedélyről szóló törvény végrehajtásáról szóló szövetségi tudomány- és közlekedésügyi miniszteri rendelet, *Bundesgesetzblatt II*, 320/1997) szabályozza.
- 26 E rendelet 1. §-a (2) bekezdésének megfelelően a vezetői engedélyeket a hamisítással és meghamisítással szemben védelmet biztosító elemekkel kell ellátni.
- 27 E rendelkezés kimondja továbbá, hogy a kártyaformátumú vezetői engedélyeket csak az illetékes szövetségi miniszter által kijelölt szolgáltató állíthatja elő.
- 28 Az StDrG 2. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel, e szolgáltatói feladatokat az e rendelkezésben meghatározott kivételekkel csak az ÖS láthatja el.

A kártyaformátumú forgalmi engedélyekre vonatkozó miniszteri rendelet

- 29 A gépjárművek kártyaformátumú forgalmi engedélyeinek külső megjelenését a Verordnung des Bundesministers für Wissenschaft und Verkehr, mit der Bestimmungen über die Einrichtung von Zulassungsstellen festgelegt werden (a forgalmi engedélyek kiadásával foglalkozó hivatalok létrehozásáról szóló szövetségi tudomány- és közlekedésügyi miniszteri rendelet [BGBl. II Nr. 464/1998]) szabályozza.
- 30 E rendelet 13. §-ának (1a) bekezdése egyes forgalmi engedélyek tekintetében előírja, hogy azokat a hamisítással és meghamisítással szemben védelmet biztosító elemekkel kell ellátni.
- 31 Az említett rendelet 13. §-ának (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a kártyaformátumú forgalmi engedélyeket csak az illetékes szövetségi miniszter által kijelölt szolgáltató állíthatja elő.
- 32 Az StDrG 2. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel, e szolgáltatói feladatokat az e rendelkezésben meghatározott kivételekkel csak az ÖS láthatja el.

A pirotechnikai eszközökre vonatkozó engedélyekről szóló miniszteri rendelet

- 33 A Verordnung der Bundesministerin für Inneres über die Durchführung des Pyrotechnikgesetzes 2010 (a pirotechnikai eszközökről szóló 2010. évi törvény végrehajtásáról szóló szövetségi belügyminiszteri rendelet, *Bundesgesetzblatt II*, 499/2009) 8. §-ának megfelelően a pirotechnikai eszközökre vonatkozó engedély kibocsátása iránti kérelmet tartalmazó formanyomtatványnak meg kell felelnie az e rendelet II. mellékletében szereplő kérelemmintának. E minta alapján a kérelmet az ÖS-nek kell benyújtani.
- 34 Az említett rendelet 9. §-a előírja, hogy a pirotechnikai eszközökre vonatkozó engedélyeket a hamisítással és meghamisítással szemben védelmet biztosító elemekkel kell ellátni.

A pert megelőző eljárás

- 35 A Bizottság a 2011. április 6-i felszólító levelében felhívta Ausztria figyelmét a hivatalos dokumentumok, így a chippel ellátott útlevelek, sürgősségi útlevelek, tartózkodási engedélyek, személyi igazolványok, kártyaformátumú vezetői engedélyek, papír- és kártyaformátumú forgalmi engedélyek, pirotechnikai eszközökre vonatkozó engedélyek, hajóvezetői engedélyek, biztonsági okmányok űrlapjai, kábítószercímkek, valamint robogókra vonatkozó engedélyek nyomtatására vonatkozó, meghatározott szolgáltatásnyújtásokra irányuló közbeszerzési szerződések ÖS részére való közvetlen odaítélésének az EUM-Szerződésben, valamint a 92/50 és a 2004/18 irányelvben szereplő rendelkezésekkel való összeegyeztethetőségére vonatkozó kétségeire.
- 36 A Bizottság e tekintetben pontosította, hogy az ÖS osztrák magánjogi társaság ezen dokumentumok nyomtatásával olyan szolgáltatást nyújtott, amelyet, amennyiben e szolgáltatás a 92/50 vagy a 2004/18 irányelv hatálya alá tartozik, ezen irányelvek egyikével összhangban, amennyiben viszont az említett irányelvek egyikének a hatálya alá sem tartozik, a letelepedés EUMSZ. 49. cikk szerinti és a szolgáltatásnyújtás EUMSZ 56. cikk szerinti szabadságának a tiszteletben tartásával kellett volna odaítélni.
- 37 A 2011. június 7-i válaszában az Osztrák Köztársaság kifejtette, hogy a szóban forgó szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződések az alapvető biztonsági érdekeinek a védelmét szolgálják, és azok ebből következően nem tartoznak sem az EUM-Szerződés, sem pedig a 92/50 és a 2004/18 irányelv hatálya alá. Hozzátette, hogy a szóban forgó hivatalos dokumentumok nyomtatására irányuló szerződések közvetlen odaítélését az információkhoz kapcsolódó titkok megóvásának szükségessége, az említett dokumentumok valódiságának és hitelességének a biztosítása, az e dokumentumokkal való ellátás biztonsága és az érzékeny adatok védelmének a biztosítása igazolja.
- 38 A 2012. július 17-i és 2013. március 28-i levelében az Osztrák Köztársaság kiegészítette az indokolással ellátott véleményre adott válaszát.
- 39 A Bizottság – mivel az e tagállam által adott válaszokat nem találta kielégítőnek – 2014. július 11-én indokolással ellátott véleményt küldött a részére. Ebben hangsúlyozta, hogy az Osztrák Köztársaság nem szolgáltat bizonyítékkal arra nézve, hogy a chippel ellátott útlevelek, sürgősségi útlevelek, tartózkodási engedélyek, személyi igazolványok, kártyaformátumú vezetői engedélyek, papír- és kártyaformátumú forgalmi engedélyek, pirotechnikai eszközökre vonatkozó engedélyek nyomtatására irányuló szerződések ÖS részére való közvetlen odaítélését az alapvető nemzeti biztonsági érdekeinek a védelme igazolja, és hogy valamely nyílt ajánlati felhívás kialakítható oly módon, hogy annak csak olyan vállalkozások felelhessenek meg, amelyek speciális biztonsági követelményeknek eleget tevő okmányok előállítására szakosodtak, és ennek megfelelő felügyelet alá esnek.

- 40 Ezzel szemben a Bizottság visszavonta kifogásait a robogókra vonatkozó engedélyek, a papírformátumú engedélyek, a hajóvezetői engedélyek, a biztonsági okmányok űrlapjai, valamint a kábítószercímkek előállítása tekintetében, vagy arra tekintettel, hogy az ilyen dokumentumokat megszüntették, vagy azért, mert előállításuk ajánlati felhívás tárgyát képezte.
- 41 Az Osztrák Köztársaság az indokolással ellátott véleményre a 2014. szeptember 10-i levelében válaszolt. A tagállam lényegében ismételten a nemzetbiztonság védelmén alapuló érdekeire hivatkozott, és hangsúlyozta, hogy a szóban forgó nyomdai megrendelésekre vonatkozó szerződések teljesítése szorosan kapcsolódik a közrendhez és ezen állam intézményi működéséhez. Többek között arra hivatkozott, hogy az ÖS-től eltérő vállalkozásokkal szemben a biztonsági követelmények tiszteletben tartása csak a polgári jog szabályai útján lenne érvényesíthető, míg az osztrák hatóságokat az ÖS tekintetében a jog erejénél fogva különös ellenőrzési hatáskör illeti meg.
- 42 Ami a pirotechnikai eszközökre vonatkozó engedélyek nyomdai előállítására irányuló szerződéseket illeti, e szerződések értéke olyan alacsony, hogy azok teljesítéséhez más vállalkozásoknak nem fűződik érdekük, így e szerződések odaítélése nem tartozik az EUM-Szerződésben foglalt szabadságok hatálya alá.
- 43 A Bizottság, mivel nem tartotta kielégítőnek az Osztrák Köztársaság válaszait, benyújtotta a jelen keresetet.

A keresetről

- 44 A Bizottság által benyújtott keresetet egyrészt a chippel ellátott útlevelek, sürgősségi útlevelek, tartózkodási engedélyek, személyi igazolványok, kártyaformátumú vezetői engedélyek, valamint kártyaformátumú forgalmi engedélyek nyomdai előállítására vonatkozó szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződéseket, másrészt pedig a pirotechnikai eszközökkel kapcsolatos engedélyek nyomdai előállítására vonatkozó szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződéseket érinti.

A chippel ellátott útlevelek, sürgősségi útlevelek, tartózkodási engedélyek, személyi igazolványok, kártyaformátumú vezetői engedélyek, valamint kártyaformátumú forgalmi engedélyek nyomdai előállítására vonatkozó szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződések

A felek érvei

- 45 A Bizottság megjegyzi, hogy mivel a szóban forgó szerződések hozzávetőleges értéke meghaladja a 92/50 és a 2004/18 irányelv alapján alkalmazandó értékhatárokat, e szerződések ezen irányelvek tárgyi hatálya alá tartoznak. Következésképpen az Osztrák Köztársaságnak az említett szerződések tekintetében a 92/50 irányelvnek az ezen irányelv 11–37. cikkével összefüggésben értelmezett 8. cikke szerinti és a 2004/18 irányelvnek az ezen irányelv 23–55. cikkével összefüggésben értelmezett 20. cikke szerinti közbeszerzési eljárásokat kellett volna alkalmaznia.
- 46 A Bizottság lényegében azzal érvel, hogy a 92/50 irányelv 4. cikkének (2) bekezdésében és a 2004/18 irányelv 14. cikkében foglalt eltéréseket, amelyekre az Osztrák Köztársaság hivatkozik, megszorítóan kell értelmezni.
- 47 Ezenkívül e cikkek nem ruházhatnak a tagállamokra olyan hatáskört, amelyek alapján azok pusztán az alapvető biztonsági érdekeik védelmére hivatkozva eltérhetnek az EUM-Szerződés vagy a 92/50 és a 2004/18 irányelv rendelkezéseitől.

- 48 E körülmények között az Osztrák Köztársaság azon állítása, amely szerint a szóban forgó szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződések különleges biztonsági intézkedéseket igényelnek, vagy amely szerint az uniós jogi rendelkezésektől való eltérés szükséges lehet e tagállam alapvető biztonsági érdekeinek a védelme érdekében, önmagában nem elegendő a 92/50 irányelv 4. cikke (2) bekezdésének vagy a 2004/18 irányelv 14. cikkének az alkalmazását igazoló körülmény fennállásának a bizonyítására.
- 49 Másrészt a Bizottság pontosítja, hogy az ÖS magánjogi formában működő korlátolt felelősségű társaság, amelynek egyedüli tagja az Österreichische Staatsdruckerei Holding AG, amely utóbbi részvényeit a tőzsdén jegyzi, és e részvények magánszemélyek tulajdonában vannak. Végezetül a korábbi jogszabályi rendelkezésektől eltérően az StDrG már semmiféle különleges állami ellenőrzési mechanizmusról nem rendelkezik. A Bizottság a tárgyaláson e tekintetben pontosította, hogy az osztrák hatóságok olyan ellenőrzési jogkörökkel rendelkeznek, amelyeket egy ÖS-szel kötött szerződésben rögzítettek.
- 50 A Bizottság álláspontja szerint az Osztrák Köztársaság nem bizonyítja, hogy az ajánlati felhívás teljességgel lehetetlen arra tekintettel, hogy az súlyos módon veszélyeztetné a bizalmas kezelésre vonatkozó kötelezettség tiszteletben tartását, valamint a biztonsági és ellenőrzési intézkedéseket. Jóllehet annak szükségessége, hogy garantálják a személyazonosság igazolására szolgáló dokumentumok valóságát és hitelességét, védelmet nyújtsanak a személyes adatok tekintetében, valamint biztosítsák az érintett dokumentumok nyomtatásához kapcsolódó feladatok ellátását, közérdeknek minősül, az ilyen közérdek ugyanakkor nem feleltethető meg következetesen valamely alapvető biztonsági érdeknek.
- 51 A hivatalos dokumentumokkal való ellátás biztosításának a szükségességét illetően, amelyre az Osztrák Köztársaság hivatkozik, a Bizottság úgy véli, hogy az ilyen garancia nem minősül biztonsági érdeknek, és az adott esetben több keretszerződés megkötésével biztosítható.
- 52 A Bizottság elismeri, hogy a tagállamok a hivatalos dokumentumok hamisításának megelőzése érdekében intézkedéseket hozhatnak. Ugyanakkor semmi nem utal arra, hogy ha a dokumentumok nyomtatását más, akár más tagállambeli nyomdákra bíznák, e célok veszélybe kerülnének, mivel azon adatok bizalmas jellege, amelyek kezelése a dokumentumok nyomtatása során szükségesnek bizonyul, biztosítható azzal, hogy a szerződés-odaítélési eljárásban részt vevő vállalkozásokkal szemben ezen adatok bizalmas kezelésére vonatkozó kötelezettséget írnak elő.
- 53 A szóban forgó szerződések teljesítésének központosítása az összes biztonsági dokumentum nyomtatásának egyetlen pályázati felhívás alá rendelésével érhető el, mivel az osztrák hatóságokat megillető ellenőrzési lehetőségek a kiválasztott vállalkozással megkötött szerződésben rögzíthetők.
- 54 Ami a tartózkodási engedélyek nyomtatására irányuló szolgáltatást nyújtó vállalkozásba vetett bizalmat illeti, a Bizottság ezzel szemben azt állítja, hogy az Osztrák Köztársaság által hivatkozott érvelés nem fogadható el, mivel az osztrák hatóságok a biztonsági dokumentumok nyomtatására irányuló szerződéseket az ÖS-től eltérő más vállalkozásoknak is odaítélhetik, különösen amennyiben az ÖS nem képes az említett szerződésekben foglaltak teljesítésére.
- 55 Az Osztrák Köztársaság vitatja az állítólagos kötelezettségszegést. Arra hivatkozik, hogy a 92/50 irányelv 4. cikkének (2) bekezdése és a 2004/18 irányelv 14. cikke alapján a szóban forgó szerződések nem tartoznak ezen irányelvek hatálya alá. Jogosult arra, hogy az Ausztriában hatályban lévő jogszabályi és közigazgatási rendelkezések alapján megvédje az alapvető biztonsági érdekeit, és a szóban forgó szerződések teljesítése tekintetében különleges biztonsági intézkedéseket támasszon.
- 56 Az Osztrák Köztársaság a tárgyaláson pontosította, hogy a 92/50 irányelv 4. cikkének (2) bekezdésétől és a 2004/18 irányelv 14. cikkétől való eltéréseket az EUMSZ 346. cikk (1) bekezdésének a) pontjában előírt eltéréstől függetlenül kell alkalmazni.

- 57 E tagállam lényegében emlékeztet arra, hogy a biztonságpolitika az állami szuverenitás alapvető eleme, és hogy a tagállamok feladata az alapvető biztonsági érdekeik meghatározása, valamint annak megállapítása, hogy szükség van-e biztonsági intézkedések meghozatalára, mivel e tagállamok e tekintetben széles mérlegelési jogkörrel rendelkeznek.
- 58 Az Osztrák Köztársaság a közbiztonság területén fennálló érdekeinek egyes olyan szempontjaira hivatkozik, amelyek jelentőséggel bírnak a biztonsági dokumentumok nyomtatása során. E tekintetben álláspontja szerint először is biztosítani kell a személyazonosság igazolására szolgáló dokumentumok valódiságát és hitelességét, mivel a személyazonosító okmányok a közrendhez és az állam intézményi működéséhez szorosan kapcsolódó dokumentumok. Biztosítani kell továbbá a személyekre vonatkozó érzékeny adatok védelmét. Végül mindez az ellátás biztonságának biztosítását is magában foglalja.
- 59 Először is, a személyazonosság igazolására szolgáló dokumentumok valódiságát és hitelességét illetően az Osztrák Köztársaság előadja, hogy e követelmény azzal jár, hogy különösen a terrorizmus és a bűnözés elleni küzdelem keretében a hamisítás valamennyi kockázatának elkerülése érdekében a biztonság területét magas műszaki színvonal jellemzi.
- 60 Másodszor, az érzékeny adatok védelmét illetően, mivel a személyazonosító okmányok tartalmazznak ilyen – többek között biometrikus – adatokat, e dokumentumok védelme magas szintű biztonsági követelményeket feltételez. E tekintetben az Osztrák Köztársaság vitatja a Bizottság azon érvét, amely szerint itt csak egyéni érdekekről van szó, miközben e tagállam álláspontja szerint az ilyen adatok tekintetében bekövetkezett sérelmet – épp ellenkezőleg – úgy kell tekinteni, mint amely különösen a terrorizmus elleni küzdelemmel összefüggésben veszélyt jelent a belső közbiztonságára, és azt ebből következően minden eszközzel meg kell akadályozni.
- 61 Harmadszor, a szóban forgó dokumentumokhoz való gyors hozzáférés feltételezi az állam ilyen dokumentumokkal való ellátásának a biztosítását. Márpedig ha a személyazonosító okmányok nyomtatásával az ÖS-től eltérő vállalkozásokat bíznanak meg, az tartósan sértené az Osztrák Köztársaság által a biztonság területén követett stratégiát, hiszen amennyiben nem volna biztosítható a szükséges számú útleveél, kétségkívül ideiglenes útlevelek kerülnek kibocsátásra, ugyanakkor erre alacsonyabb szintű biztonsági feltételek között kerülne sor.
- 62 Az Osztrák Köztársaság arra hivatkozik, hogy a terrorfenyegetések és terrorista tevékenységek által jellemzett környezetben egyetlen, az állam tényleges felügyelete alatt álló nyomdát kell feljogosítani a személyazonosító okmányok előállítására.
- 63 Az Osztrák Köztársaság emlékeztet arra, hogy a biztonság terén releváns összes szolgáltatás egyetlen szolgáltatásnyújtó javára való központosítása szintén a biztonságra vonatkozó stratégia tényleges elemének minősül. E tagállam e tekintetben előadja, hogy a 2252/2004 rendelet 3. cikkének (2) bekezdéséből, pontosabban „az útlevelek és úti okmányok nyomtatásáért felelős szerv” kijelölésére irányuló kötelezettségből az következik, hogy e dokumentumok gyártását nem láthatja el több szervezet. Másrészt, a szóban forgó dokumentumok nyomtatásának a központosítása megfelelő intézkedésnek minősül a biztonságra vonatkozó érzékeny adatok kiszivárgásának az elkerüléséhez.
- 64 Az Osztrák Köztársaság szerint az általa követett stratégia, amelynek lényege a szóban forgó szerződések egyetlen olyan nyertes ajánlattevőnek történő odaítélése, amelynek a dokumentumok előállítására szolgáló egy vagy több telephelye belföldön található, elsősorban annak elkerülésére irányul, hogy az Ausztriában vagy valamely másik tagállamban működő többi nyertes ajánlattevő ne szerezzen tudomást a biztonsági intézkedésekről.
- 65 Az ilyen szerződés-odaítélés másodsorban arra irányul, hogy a nemzeti hatóságok a közigazgatási ellenőrzési jogköreik keretében eljárva hatékonyabb ellenőrzést gyakoroljanak e nyomda felett. Az Osztrák Köztársaság ugyanis arra hivatkozik, hogy a bírósági úton lefolytatott ellenőrzések, amelyek

eredményeképpen egy esetleg költséges eljárás végén a biztonsági feltételek szerződéses rendelkezések alapján való be nem tartása miatt szankciót szabnak ki, nem olyan hatékonyak, mint az állami ellenőrzés.

- 66 Ami a Bizottság azon kifogását illeti, amely szerint az Osztrák Köztársaság feladata annak bizonyítása, hogy valamely pályázati felhívás teljességgel lehetetlen, e tagállam arra hivatkozik, hogy sem a 92/50 irányelv 4. cikkének (2) bekezdése, sem pedig a 2004/18 irányelv 14. cikke nem tartalmaz ilyen feltételt.
- 67 Ezenkívül e tagállam nem elégszik meg azzal, hogy a biztonságához kapcsolódó érvekre hivatkozik, hanem meghatározza az ezen érdekek védelme érdekében védendő érdekeket és meghozott intézkedéseket.
- 68 Végül az Osztrák Köztársaság a tárgyaláson arra hivatkozott, hogy a szóban forgó szerződések nem teljesíthetők ajánlati felhívás keretében, mivel a más tagállamokban letelepedett vállalkozások nem vonhatják ki magukat teljes mértékben az érintett államaik hatóságainak az intézkedései alól, és hogy e vállalkozások időnként kötelesek együttműködni az említett hatóságokkal vagy az említett államok hírszerző szolgálataival, még akkor is, ha e szerződéseket valamely Ausztriában található telephelyről teljesítik, így módon ez azzal a kockázattal jár, hogy érzékeny információk kerülnek nyilvánosságra.

A Bíróság álláspontja

- 69 Előzetesen meg kell állapítani, hogy – amint az a Bírósághoz benyújtott iratokból következik – mivel az ŐS részére odaítélt, a jelen keresettel érintett első szerződések 2004-ben keletkeztek, e szerződések a 92/50 irányelv hatálya alá tartozhatnak, míg az ezen vállalkozás részére 2006. január 31. és 2014. szeptember 12., vagyis az indokolással ellátott véleményben meghatározott határidő lejártá között odaítélt szerződések a 2004/18 irányelv hatálya alá tartozhatnak, mivel ez utóbbi irányelv 2006. január 31-i hatállyal hatályon kívül helyezte a 92/50 irányelv releváns rendelkezéseit, és annak helyébe lépett.
- 70 Másfelől, egyrészt a szóban forgó szerződések a 92/50 irányelv I. A. mellékletében és a 2004/18 irányelv IIA. mellékletében szereplő szolgáltatások, közelebbről kiadói és nyomdai szolgáltatások eseti vagy szerződéses alapon való nyújtására irányuló szerződéseknek minősülnek. Másrészt nem vitatott a felek között, hogy e szerződések becsült értéke meghaladja az ezen irányelvek alkalmazására vonatkozóan meghatározott értékhatárokat.
- 71 A 92/50 irányelvnek az ezen irányelv 11–37. cikkével összefüggésben értelmezett 8. cikke és a 2004/18 irányelvnek az ezen irányelv 23–55. cikkével összefüggésben értelmezett 20. cikke alapján amennyiben a szóban forgó dokumentumok nyomtatása eseti vagy szerződéses alapon nyújtott kiadói és nyomdai szolgáltatásnak minősül, e szolgáltatás főszabály szerint az e cikkeken foglalt előírásoknak megfelelő szerződés-odaítélési eljárás lefolytatásának kötelezettsége alá esik.
- 72 Ugyanakkor egyrészt az EUMSZ 346. cikk (1) bekezdésének a) pontja értelmében egyik tagállam sem köteles olyan információt szolgáltatni, amelynek közlését ellentétesnek tartja alapvető biztonsági érdekeivel. Amint azt a főtanácsnok az indítványának a 42. pontjában megállapítja, ez a rendelkezés, általános megfogalmazása révén, többek között a jelen keresettel érintett nyomdai megrendelésekre vonatkozóhoz hasonló, nem katonai célt szolgáló szerződések területén is alkalmazható.
- 73 Másrészt a 92/50 irányelv 4. cikkének (2) bekezdéséből és a 2004/18 irányelv 14. cikkéből, amelyek szövege szinte teljesen azonos, az következik, hogy ezen irányelveket nem kell alkalmazni a szolgáltatásra, amennyiben különösen annak teljesítését az érintett tagállamban hatályos törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezések szerint különleges biztonsági intézkedéseknek kell kísérniük, illetve amennyiben az adott tagállam alapvető érdekeinek védelme ezt megköveteli.

- 74 Az Osztrák Köztársaság a jelen eljárásban a szóban forgó nyomtatási szolgáltatásokra irányuló szerződéseknek a közvetlenül az ŐS részére való odaítélése igazolása érdekében hivatkozott ezen eltérésekre.
- 75 E tekintetben meg kell állapítani, hogy – amint arra az Osztrák Köztársaság hivatkozik – a tagállamok feladata az alapvető biztonsági érdekeik meghatározása, a jelen ügyben pedig az osztrák hatóságok feladata azon biztonsági intézkedések megállapítása, amelyek az alapügyben szóban forgóhoz hasonló személyazonosító okmányok és más hivatalos dokumentumok nyomtatása keretében e tagállam közbiztonságának a védelméhez szükségesek (lásd analógia útján: 2003. október 16-i Bizottság kontra Belgium ítélet, C-252/01, EU:C:2003:547, 30. pont).
- 76 Mindazonáltal emlékeztetni kell továbbá arra, hogy – amint azt a Bíróság már megállapította – a tagállamok által a nemzeti érdek jogos követelményei keretében elfogadott intézkedések összességükben nem mentesülnek az uniós jog alkalmazása alól pusztán azért, mert azokat többek között a közbiztonság érdekében hozták meg (lásd ebben az értelemben: 2008. április 8-i Bizottság kontra Olaszország ítélet, C-337/05, EU:C:2008:203, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 77 Másrészt a jelen keresetben szóban forgó eltéréseket, ahogyan az az alapvető szabadságoktól való eltérésekre vonatkozó állandó ítélkezési gyakorlatból következik, megszorítóan kell értelmezni (lásd analógia útján az EUMSZ 346. cikk (1) bekezdésének b) pontját illetően: 2012. június 7-i Insinöörtoimisto Instiimi ítélet, C-615/10, EU:C:2012:324, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 78 Ezenkívül jöllehet a 92/50 irányelv 4. cikkének (2) bekezdése és a 2004/18 irányelv 14. cikke, amelyekre az Osztrák Köztársaság elsődlegesen hivatkozik, széles mérlegelési mozgásteret enged a tagállamok számára az alapvető biztonsági érdekeik védelme tekintetében szükségesnek tartott intézkedések megállapítása körében, ugyanakkor e cikkeket nem lehet olyan módon értelmezni, hogy a tagállamokra olyan hatáskört ruháznak, amely alapján azok pusztán ezen említett érdekekre hivatkozva eltérhetnek az EUM-Szerződés rendelkezéseitől. Az ezen eltérésekre vonatkozó lehetőségre hivatkozó tagállamnak ugyanis bizonyítania kell, hogy alapvető biztonsági érdekeinek védelme miatt ezen eltérések alkalmazása szükséges. Ez a követelmény szintén elengedhetetlen, amennyiben e tagállam ezenfelül az EUMSZ 346. cikk (1) bekezdésének a) pontjára hivatkozik (lásd analógia útján: 2014. szeptember 4-i Schiebel Aircraft ítélet, C-474/12, EU:C:2014:2139, 34. pont).
- 79 Ebből következően annak a tagállamnak, amely az ezen eltérésekre vonatkozó lehetőségekre hivatkozik, bizonyítani kell, hogy az ilyen érdekek védelme nem lett volna elérhető a 92/50 és a 2004/18 irányelv által előírt versenyeztetési eljárás keretében (lásd analógia útján: 2008. április 8-i Bizottság kontra Olaszország ítélet, C-337/05, EU:C:2008:203, 53. pont).
- 80 A jelen ügyben, jöllehet az Osztrák Köztársaság kétséggkívül meghatározta azon alapvető biztonsági érdekeit, amelyek védelemben részesítését szükségesnek ítéli, valamint az ezen érdekek védelmében benne foglalt garanciákat, ugyanakkor a jelen ítélet 75. és 76. pontjában hivatkozottakra figyelemmel meg kell vizsgálni, hogy e tagállam bizonyította-e, hogy az általa elérni kívánt célokat nem lehetett volna az ezen irányelvek által előírt versenyeztetési eljárás keretében biztosítani.
- 81 Az Osztrák Köztársaság e tekintetben először is arra hivatkozik, hogy az alapvető nemzetbiztonsági érdekek védelme megköveteli a hivatalos dokumentumok nyomtatására irányuló szerződések oly módon való központosított teljesítését, hogy e szerződéseket egyetlen vállalkozásnak ítélik oda.
- 82 Márpedig annak elfogadásával, hogy a szóban forgó szerződések teljesítésének központosítása az Osztrák Köztársaság által kifejtett indokok alapján az alapvető nemzetbiztonsági érdekeinek védelmét szolgáló eszköznek tekinthető, meg kell állapítani, hogy a 92/50 irányelvnek az ezen irányelv 11–37. cikkével összefüggésben értelmezett 8. cikkében és a 2004/18 irányelvnek az ezen irányelv

23–55. cikkével összefüggésben értelmezett 20. cikkében előírt szerződés-odaítélési eljárások tiszteletben tartása nem képezi akadályát annak, hogy a szóban forgó szerződések teljesítésével egyetlen gazdasági szereplőt bízzanak meg.

- 83 Jóllehet, amint azt az Osztrák Köztársaság megjegyzi, a tagállamok kötelesek tiszteletben tartani a 2252/2004 rendelet azon 3. cikkének (2) bekezdésében foglalt előírásokat, amely az útlevelek és úti okmányok nyomtatásáért felelős szerv kijelölésére kötelezi e tagállamokat, meg kell állapítani, hogy e rendelkezés az ilyen szerv kijelölésére vonatkozó kötelezettség előírására korlátozódik, anélkül hogy bármilyen módon kizárná, hogy az ilyen kijelölés érdekében előzetesen szerződés-odaítélési eljárást folytassanak le.
- 84 Ami, másodszor, az Osztrák Köztársaság azon érvét illeti, amely az osztrák hatóságokkal szemben arra irányulóan fennálló követelményen alapul, hogy az StDrG 6. §-ának (3) bekezdésével a részükre elismert jogkörök keretében hatékony hatósági ellenőrzést biztosíthassanak az e tagállam területén termelési és raktárlétesítményekkel rendelkező egyedüli nyertes ajánlattevő, a jelen ügyben az ŐS tekintetében, meg kell állapítani, hogy jóllehet kétségtelen, hogy a szóban forgó nyomtatásra irányuló szerződések teljesítésével megbízott gazdasági szereplőnek meg kell felelnie a biztonság terén fennálló követelményeknek, annak érdekében, hogy biztosítsa a védelemben részesítendő információk bizalmas kezelését, az Osztrák Köztársaság nem bizonyította, hogy csak azok a hatósági ellenőrzések alkalmasak e bizalmas kezelés biztosítására, amelyeket az osztrák hatóságok e rendelkezés alapján az ŐS-nél lefolytathatnak, és hogy erre tekintettel ki kell zárni a 92/50 és 2004/18 irányelvben előírt szerződés-odaítélési eljárásra vonatkozó rendelkezések alkalmazását.
- 85 E tekintetben nem tűnik úgy, hogy az ŐS-től eltérő, más Ausztriában letelepedett vállalkozások tekintetében ne lehetne ilyen hatósági ellenőrzéseket lefolytatni. Ezenkívül e tagállam nem bizonyította, hogy a szóban forgó hivatalos dokumentumok nyomtatása érdekében közölt információk bizalmas kezelésének tiszteletben tartása felett gyakorolt ellenőrzés kevésbé lenne biztosított, ha szerződés odaítélésére irányuló eljárás keretében más olyan vállalkozásokat bíznának meg ezen nyomtatási munkálatokkal, amelyek vonatkozásában a polgári jog szabályainak hatálya alá tartozó szerződéses rendelkezés írná elő a bizalmas kezelésre vonatkozó és biztonsági előírásokat, mégpedig függetlenül attól, hogy az említett vállalkozások Ausztriában vagy másik tagállamban rendelkeznek székhellyel.
- 86 Közelebbről, valamely szerződés odaítélésére irányuló eljárás keretében arra irányuló kötelezettség is előírható lenne a kiválasztott szerződő féllel szemben, hogy a vállalkozásának helyiségeiben lefolytatandó biztonsági ellenőrzéseknek, szemléknek, helyszíni vizsgálatoknak vesse alá magát, hogy Ausztriában vagy másik tagállamban rendelkezzen székhellyel, vagy hogy a bizalmas információkezelés terén – akár különösen magas szintű – műszaki követelményeknek feleljen meg a szóban forgó szerződés teljesítése során.
- 87 Ami, harmadszor, az ellátás biztonságának a biztosítására vonatkozó követelményt illeti, amelyre az Osztrák Köztársaság hivatkozott, meg kell állapítani, hogy jóllehet a szóban forgó hivatalos dokumentumok szorosan kapcsolódnak a közrendhez és az állami intézményi működéshez, amelyek feltételezik, hogy az ellátottság biztonsága biztosított, e tagállam ugyanakkor nem bizonyította, hogy az állítólagos cél nem biztosítható pályázati felhívás keretében, és hogy az ilyen garancia veszélybe kerülne, ha e dokumentumok nyomtatásával másik vállalkozásokat bíznának meg, ideértve, adott esetben, a más tagállamokban letelepedett vállalkozásokat.
- 88 Ami, negyedszer, a nyertes ajánlattevő megbízhatóságára vonatkozó követelményt illeti, jóllehet a tagállamoknak képesnek kell lenniük arra, hogy megbizonyosodjanak arról, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárása során kizárólag megbízható vállalkozásoknak ítélik oda e szerződéseket olyan rendszer keretében, amely a szóban forgó dokumentumok nyomtatása tekintetében biztosítja a bizalmas információkezelésre vonatkozó és biztonsági előírások tiszteletben tartását, az Osztrák Köztársaság azonban nem bizonyította, hogy a

rendelkezésre bocsátott adatok bizalmas jellege nem biztosítható kellő mértékben, ha e dokumentumok nyomtatásával az ÖS-től eltérő, olyan vállalkozást bíznak meg, amelyet szerződés odaítélésére irányuló eljárás útján jelölnek ki.

- 89 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság megállapította, hogy a bizalmas kezelésére vonatkozó kötelezettség előírásának szükségessége egyáltalán nem zárja ki valamely versenyeztetési eljárás alkalmazását a szerződés odaítélése vonatkozásában (lásd ebben az értelemben: 2008. április 8-i Bizottság kontra Olaszország ítélet, C-337/05, EU:C:2008:203, 52. pont).
- 90 Ezenkívül a Bíróság azt is megállapította, hogy az adatok bizalmas kezelése anélkül is biztosítható, hogy szükséges lenne a közbeszerzési szerződések odaítélésére irányuló eljárások megsértésére (lásd analógia útján: 1989. december 5-i Bizottság kontra Olaszország ítélet, C-3/88, EU:C:1989:606, 15. pont).
- 91 Amint arra a főtanácsnok az indítványának a 68. pontjában rámutatott, semmi nem akadályozza az ajánlatkérő szervet abban, hogy különösen magas elvárásokat támasszon az ajánlattevő megbízhatóságával szemben, hogy ennek megfelelően alakítsa ki az ajánlati felhívásokra vonatkozó feltételeket és a szolgáltatásnyújtási szerződéseket, és hogy megkövetelje a pályázóktól a szükséges igazolásokat.
- 92 Az Osztrák Köztársaság e tekintetben a tárgyaláson előadta, hogy fennáll a veszélye annak, hogy érzékeny információk kerülnek nyilvánosságra, mivel az e tagállamon kívül letelepedett vállalkozások nem vonhatják ki magukat teljes mértékben az érintett államaik hatóságainak az intézkedései alól, amennyiben bizonyos esetekben az ezen államokban alkalmazandó jogszabályok alapján maguk kötelesek együttműködni e hatóságokkal vagy az említett államok hírszerző szolgálataival, még akkor sem, ha e szerződéseket valamely Ausztriában található telephelyről teljesítik is.
- 93 Ugyanakkor hangsúlyozni kell, hogy az osztrák hatóságoknak lehetőségük van arra, hogy a nyertes ajánlattevőt általános körű bizalmas kezelésre kötelező kikötéseket illesszenek a szóban forgó szerződések odaítélésére irányuló ajánlati felhívásokra vonatkozó feltételek közé, valamint annak előírására, hogy azt a részvételre jelentkező vállalkozást, amely különösen a saját tagállamának jogszabályai miatt nem képes arra, hogy e kötelezettségnek az ezen állam hatóságai tekintetében való tiszteletben tartását illetően megfelelő biztosítékokat nyújtson, ki kell zárni ezen odaítélési eljárásból. Az osztrák hatóságoknak szintén lehetőségük van arra, hogy a nyertes ajánlattevővel szemben – többek között szerződéses – szankciókat írjanak elő az ilyen kötelezettségnek a szóban forgó szerződés teljesítése során való megsértése esetére.
- 94 Az Osztrák Köztársaság e tekintetben nem bizonyította, hogy a szóban forgó hivatalos dokumentumok előállításához kapcsolódó bizalmas információk kiszivárgásának megakadályozására irányuló cél nem biztosítható a 92/50 irányelvnek az ezen irányelv 11–37. cikkével összefüggésben értelmezett 8. cikkében és a 2004/18 irányelvnek az ezen irányelv 23–55. cikkével összefüggésben értelmezett 20. cikkében előírt versenyeztetési eljárás keretében.
- 95 Ebből következően az említett irányelvekben előírt szerződés-odaítélési eljárások megsértése az ilyen célhoz képest aránytalannak tűnik.
- 96 A fentiekre tekintettel az Osztrák Köztársaság nem hivatkozhat eredményesen az EUMSZ 346. cikk (1) bekezdésének a) pontjára, a 92/50 irányelv 4. cikkének (2) bekezdésére és a 2004/18 irányelv 14. cikkére az e két irányelvben előírt szerződés-odaítélési eljárások figyelmen kívül hagyásának igazolása érdekében.

A pirotechnikai eszközökkel kapcsolatos engedélyek nyomtatására vonatkozó szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződés

A felek érvei

- 97 A Bizottság előadja, hogy amennyiben a pirotechnikai eszközökkel kapcsolatos engedélyek nyomdai előállítására vonatkozó szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződés értéke nem haladja meg az ezen irányelvekben előírt értékhatárt, azt mindazonáltal az EUM-Szerződésben megfogalmazott elvek, különösen a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadsága tiszteletben tartásával kell odaítélni.
- 98 A Bizottság álláspontja szerint az egyenlő bánásmód elve és az állampolgárságon alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalmának elve, amelyekből az átláthatósági követelmény ered, megköveteli, hogy az említett szerződésre vonatkozó hirdetménynek megfelelő szintű nyilvánosságot biztosítsanak.
- 99 Ezen intézmény pontosítja, hogy még ha a pirotechnikai eszközökkel kapcsolatos engedélyek előállítására irányuló szerződés értéke viszonylag alacsony is, az ilyen szerződés, figyelemmel annak műszaki jellemzőire, más tagállamok vállalkozásainak érdeklődését is felkeltheti. Ily módon egyértelmű határokon átnyúló érdek áll fenn, mivel a biztonsági személyazonosító okmányok előállításával foglalkozó vállalkozások piaca szakosodott, korlátozott számú résztvevő alkotja, és nemzetközi jellegű, és a földrajzi közelség nem minősül a biztonsági dokumentumok előállítására irányuló szerződések teljesítésére vonatkozó követelménynek.
- 100 A Bizottság ezenkívül arra a körülményre hivatkozik, hogy maga az ÖS számos tagállamtól kapott megbízást vízumok és útlevelek nyomtatására, ami e tekintetben az egyértelmű határokon átnyúló érdek fennállásának nagyon fontos jele.
- 101 Az Osztrák Köztársaság válaszában előadja, hogy a Bizottság által hivatkozott alapvető elveket nem kell alkalmazni az olyan szerződésekre, amelyek értéke nem éri el az uniós jog által meghatározott küszöböt. E szerződés alacsony értékére figyelemmel a Bizottság nem bizonyította az egyértelmű határokon átnyúló érdek fennállását.
- 102 Ezenkívül az a körülmény, hogy az ÖS más tagállamok részére biztonsági dokumentumokat gyárt, nem bizonyítja, hogy egyértelmű határokon átnyúló érdek állna fenn a pirotechnikai eszközökkel kapcsolatos engedélyek nyomtatására vonatkozó szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződések tekintetében.

A Bíróság álláspontja

- 103 Emlékeztetni kell arra, hogy nem vitatott a felek között, hogy a pirotechnikai eszközökkel kapcsolatos engedélyek nyomtatására irányuló szerződés becsült értéke 56 000 euró, vagyis jelentősen elmarad a 92/50 és 2004/18 irányelvben a szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződések tekintetében meghatározott értékhatártól. Következésképpen ezen irányelvek nem írtak elő szerződés-odaítélési eljárás lefolytatására irányuló kötelezettséget.
- 104 Ugyanakkor az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az értékükre tekintettel a közbeszerzési szerződések odaítélésére vonatkozó irányelvek hatályán kívül eső szerződések odaítélésére mindazonáltal vonatkoznak az EUM-Szerződés alapvető rendelkezései és általános elvei, különösen az egyenlő bánásmód elve és az állampolgárságon alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalma, valamint az azokból eredő átláthatósági kötelezettség, amennyiben e szerződések meghatározott, objektív kritériumok alapján egyértelmű határon átnyúló érdeket képviselnek (2016. október 6-i Tecnoedi Costruzioni ítélet, C-318/15, EU:C:2016:747, 19. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 105 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottságnak kell bizonyítania, hogy az adott szerződés az érintett ajánlatkérő tagállamától eltérő tagállamban bejegyzett vállalkozások számára egyértelmű érdeket képviselt, anélkül hogy bármiféle vélelemre támaszkodna (lásd ebben az értelemben: 2007. november 13-i Bizottság kontra Írország ítélet, C-507/03, EU:C:2007:676, 32. és 33. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 106 Az egyértelmű határokon átnyúló érdek fennállásának kimutatására alkalmas objektív szempontokat illetően a Bíróság már megállapította, hogy ilyen szempont lehet többek között a szóban forgó szerződés bizonyos nagyságrendje, tekintettel az építési beruházások kivitelezésének helyére is, vagy akár a szerződés műszaki jellemzői és az érintett termékek sajátos jellemzői (lásd ebben az értelemben: 2016. október 6-i Tecnoedi Costruzioni ítélet, C-318/15, EU:C:2016:747, 20. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 107 Jóllehet, amint azt a Bizottság előadta, az ilyen határokon átnyúló érdek fennállása nem állapítható meg kizárólag a szerződés értéke alapján, mivel ahhoz az egyedi eset további szempontjainak és összes releváns körülményének az átfogó értékelése is szükséges, meg kell állapítani, hogy a pirotechnikai eszközökkel kapcsolatos engedélyek nyomtatására irányuló szerződés nem csupán a viszonylag alacsony értékében mutat eltérést, hanem a rendkívül technikai jellegében is, ezenfelül pedig feltételezi a különleges biztonsági intézkedések tiszteletben tartását azon költségek révén, amelyekkel az ilyen intézkedések végrehajtása együtt jár.
- 108 A Bizottság által hivatkozott azon körülményt illetően, amely szerint az, hogy az ÖS számos tagállamtól kapott megbízást vízumok és útlevelek nyomtatására, az egyértelmű határokon átnyúló érdek fennállására vonatkozó nagyon fontos jelnek minősül, e körülmény a pirotechnikai eszközökkel kapcsolatos engedélyek nyomtatása vonatkozásában nem bír jelentőséggel.
- 109 E körülmények között a Bizottság által szolgáltatott információk alapján nem bizonyítható, hogy az említett szerződéshez egyértelmű határokon átnyúló érdek kapcsolódik.
- 110 Mivel a Bizottság nem szolgáltatott bizonyítékot állításainak az alátámasztására, keresetét a pirotechnikai eszközökkel kapcsolatos engedélyek nyomtatására vonatkozó szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződésre vonatkozó részében el kell utasítani.
- 111 A fenti megállapítások összességére tekintettel meg kell állapítani, hogy az Osztrák Köztársaság – egyrészt mivel a chippel ellátott útlevelek, sürgősségi útlevelek, tartózkodási engedélyek, személyi igazolványok, kártyaformátumú vezetői engedélyek és a kártyaformátumú forgalmi engedélyek előállítására vonatkozó, szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződéseket uniós szintű ajánlati felhívás közzététele nélkül, közvetlenül az ÖS-nek ítélte oda, másrészt pedig mivel olyan nemzeti rendelkezéseket tartott hatályban, amelyek arra kötelezték az ajánlatkérőket, hogy közvetlenül e társaságnak ítéljék oda e szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződéseket – nem teljesítette a 92/50 irányelvnek az ezen irányelv 11–37. cikkével összefüggésben értelmezett 4. cikke (2) bekezdéséből és 8. cikkéből, valamint a 2004/18 irányelvnek az ezen irányelv 23–55. cikkével összefüggésben értelmezett 14. és 20. cikkéből eredő kötelezettségeit.
- 112 A keresetet ezt meghaladó részében el kell utasítani.

A költségekről

- 113 A Bíróság eljárási szabályzata 138. cikkének (1) bekezdése alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte.
- 114 A jelen ügyben mind a Bizottság, mind pedig az Osztrák Köztársaság azt kérte, hogy az eljárásban részt vevő másik felet kötelezzék a költségek viselésére.

115 Az említett szabályzat 138. cikkének (3) bekezdése előírja, hogy ha az ügy körülményei alapján indokoltnak látszik, a Bíróság határozhat úgy, hogy a fél saját költségein felül viseli a másik fél költségeinek egy részét is. Mivel a jelen ügyben a Bíróság a pirotechnikai eszközökkel kapcsolatos engedélyek nyomtatására vonatkozó szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződésre vonatkozó rész kivételével helyt adott a Bizottság keresetének, e rendelkezés alapján úgy kell határozni, hogy az Osztrák Köztársaság a saját költségein felül köteles viselni a Bizottság költségeinek négyötödét.

116 A Bizottság maga viseli saját költségeinek egyötödét.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

- 1) Az Osztrák Köztársaság – mivel a chippel ellátott útlevelek, sürgősségi útlevelek, tartózkodási engedélyek, személyi igazolványok, kártyaformátumú vezetői engedélyek, valamint a kártyaformátumú forgalmi engedélyek előállítására vonatkozó, szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződéseket uniós szintű ajánlati felhívás közzététele nélkül, közvetlenül az Österreichische Staatsdruckerei GmbH-nak ítélte oda, és mivel olyan nemzeti rendelkezéseket tartott hatályban, amelyek arra kötelezték az ajánlatkérőket, hogy uniós szintű ajánlati felhívás közzététele nélkül, közvetlenül e társaságnak ítélik oda e szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződéseket – nem teljesítette a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 1992. június 18-i 92/50/EGK tanácsi irányelvnek az ezen irányelv 11–37. cikkével összefüggésben értelmezett 4. cikke (2) bekezdéséből és 8. cikkéből, valamint az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az ezen irányelv 23–55. cikkével összefüggésben értelmezett 14. és 20. cikkéből eredő kötelezettségeit.
- 2) A Bíróság a keresetet ezt meghaladó részében elutasítja.
- 3) Az Osztrák Köztársaság viseli saját költségeit, valamint az Európai Bizottság költségeinek négyötödét. Az Európai Bizottság viseli saját költségeinek egyötödét.

Aláírások